

Sygn. akt IV U 1117/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lidia Łataś

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Jastrzębska-Ciura

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2019 roku w C.

sprawy J. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 10 maja 2019 roku Nr (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 1117/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 maja 2019 roku, nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił J. D. ponownego ustalenia wysokości emerytury, poprzez doliczenie dotychczas nieuwzględnionych okresów składkowych lub nieskładkowych oraz przeliczenia podstawy wymiaru.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczona po dniu nabycia prawa do emerytury nie podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, a tym samym nie ma podstaw prawnych do przeliczenia wysokości pobieranego przez nią świadczenia.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła J. D., podnosząc że jej świadczenie jest bardzo niskie, a dotychczas podejmowane przez nią próby przeliczenia jego wysokości nie dały żadnego efektu, wobec czego wnosi ona o sprawdzenie jego wysokości oraz o podniesienie go do kwoty najniższej emerytury, ponieważ posiada wymagany ku temu staż emerytalny.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podnosząc że w dacie nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury, przepisy ustawy emerytalnej dla podwyższenia emerytury do kwoty najniższej emerytury wymagały stażu emerytalnego wynoszącego 22 lata, a takim stażem się ona nie legitymowała. Od dnia 31 maja 2018 roku staż emerytalny potrzebny do podwyższenia emerytury do kwoty najniższej emerytury wynosi wprawdzie 20 lat, jednakże składając w dniu 15 marca 2019 roku wniosek o ponowne ustalenie emerytury ubezpieczona nie przedłożyła

żadnych nowych dowodów mających wpływ na zmianę wartości kapitału początkowego i świadczenia emerytalnego, wobec czego nie było możliwe przeliczenie wysokości pobieranego przez nią świadczenia.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. D. urodziła się w dniu (...) i od dnia 24 sierpnia 2017 roku jest uprawniona do pobierania emerytury, przyznanej jej w związku

z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Do ustalenia wysokości świadczenia organ rentowy przyjął kwotę składek zewidencjonowanych na koncie

z uwzględnieniem waloryzacji wynoszącą 33.959,09 zł, kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącą 154.530,81 zł oraz średnie dalsze trwanie życia wynoszące 252,7 miesiąca. Ustalona w powyższy sposób emerytura ubezpieczonej wyniosła 754,90 zł i nie podlegała podwyższeniu do kwoty najniższej emerytury

z uwagi na nie legitymowanie się przez ubezpieczoną stażem emerytalnym wynoszącym co najmniej 22 lata.

Ubezpieczona w okresie:

1. od 1 lipca 1976 roku do 22 lipca 1979 roku była zatrudniona w Kombinacie (...), w tym od dnia 22 lipca 1977 roku korzystała z urlopu udzielonego jej celem wychowywania dziecka;

2. od 23 lipca 1979 roku do 20 lipca 1983 roku zajmowała się wychowywaniem dziecka;

3. od 12 marca 1986 roku do 30 września 1987 roku była zatrudniona w Zakładzie Opieki Zdrowotnej nr 2 w C.;

4. od 16 maja 1990 roku do 30 listopada 1990 roku pobierała zasiłek dla bezrobotnych;

5. od 1 listopada 1997 roku do 28 lutego 1998 roku była zatrudniona w Zakładzie Produkcji (...) w Z.;

6. od 1 kwietnia 1998 roku do 6 października 2006 roku była zatrudniona w Zakładzie (...) w O.;

7. od 3 listopada 2006 roku do 30 kwietnia 2007 roku była zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w C. jako osoba bezrobotna poszukująca zatrudnienia, w tym w okresie od 2 lutego 2007 roku do 30 kwietnia 2007 roku pobierała zasiłek dla bezrobotnych.

Łączny staż emerytalny ubezpieczonej wynosi 18 lat, 6 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych.

Dodatkowo w okresie od 26 czerwca 1972 roku do 1986 roku J. D. mieszkała i pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców S. i S. K.

o powierzchni 3 ha, położonym we (...), co podlegało zaliczeniu do renty z tytułu niezdolności do pracy i co powodowało, że jej staż rentowy, ustalony na potrzeby tego świadczenia, wynosił powyżej 20 lat. Za okres, w którym odwołująca wykonywała prace w gospodarstwie rolnym rodziców, nie zostały za nią opłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

(v. akta rentowe)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270 ze zm.) – dalej ustawa emerytalna, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn,

z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

W myśl art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

W myśl art. 26a ust. 1 ustawy emerytalnej, wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny (...), Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) i ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy emerytalnej, jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2.

Emerytury obliczone według zasad określonych w art. 26 powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5 (ust. 2).

W niniejszej sprawie poza sporem pozostaje, że decyzją z dnia 24 sierpnia 2017 roku organ rentowy, na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy emerytalnej, przyznał J. D. prawo do emerytury poczynając od dnia 24 sierpnia 2017 roku, tj. od osiągnięcia przez nią obowiązującego ówczesnie powszechnego wieku emerytalnego. Wysokość przyznanego odwołującej świadczenia została obliczona na zasadach określonych w przepisach art. 25 i 26 ustawy emerytalnej i wyniosła 745,90 zł, a więc była niższa niż kwota najniższej emerytury, wynosząca ówczesnie 1.000,00 zł (ust. 85 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym w dacie nabycia przez ubezpieczoną prawa do emerytury, w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1b, i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) kobieta - osiągnęła wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a, i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
z uwzględnieniem ust. 1b

- z uwzględnieniem ust. 3-7. Przepis art. 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wynosił 22 lata (ust. 1b pkt 3).

W niniejszej sprawie niesporne jest, że według stanu na dzień nabycia prawa do emerytury J. D. nie legitymowała się stażem emerytalnym w wymiarze przekraczającym 22 lata, a tym samym jej emerytura nie mogła zostać podwyższona do kwoty najniższej emerytury.

Z dniem 1 października 2017 roku, tj. po nabyciu przez odwołującą prawa do emerytury, przepis art. 87 ust. 1 ustawy emerytalnej uzyskał brzmienie: w przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat,

- z uwzględnieniem ust. 3-7. Przepis art. 5 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

W okresie składkowym, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, uwzględnia się okres, za który ustalono zwiększenie, o którym mowa w art. 26a (ust. 1a).

W myśl art. 87 ust. 3 ustawy emerytalnej, przy obliczaniu okresów składkowych przypadających po dniu wejścia w życie ustawy dla celów podwyższenia emerytury w myśl ust. 1 miesiące, w których składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe były obliczone od podstawy wymiaru niższej od kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników, uwzględnia się w części odpowiadającej proporcji tej podstawy do kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Zasady, o której mowa w ust. 3, nie stosuje się, jeżeli zmniejszenie podstawy wymiaru składek poniżej minimalnego wynagrodzenia nastąpiło na skutek pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zasiłków i świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego lub z ubezpieczenia wypadkowego. Zasady tej nie stosuje się również, jeżeli podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowiła kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej, świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, oraz do: pracowników, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 roku o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2017 r. poz. 847 oraz z 2018 r. poz. 650), żołnierzy niezawodowych w służbie czynnej, ubezpieczonych odbywających służbę zastępczą, a także pozostających w służbie kandydackiej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej (ust. 4).

W ocenie Sądu Okręgowego nie ulega wątpliwości, że obniżenie wymiaru okresu składkowego i nieskładkowego wymaganego do podwyższenia emerytury do kwoty najniższej emerytury, po dacie nabycia przez danego ubezpieczonego prawa do emerytury, uprawnia go do złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości przysługującego mu świadczenia. Przeciwnie stanowisko organu rentowego, który dla skuteczności takiego wniosku wymaga dodatkowego wykazania przez ubezpieczonego okoliczności, o których mowa w art. 108 ust. 1 ustawy emerytalnej jest błędne i nie ma oparcia w obowiązujących przepisach prawa.

Pomimo powyższego odwołanie J. D. nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem nie legitymuje się ona okresem składkowym

i nieskładkowym wynoszącym co najmniej 20 lat. Owszem, na potrzeby ustalenia wysokości przysługującej odwołującej renty z tytułu niezdolności do pracy organ rentowy jej staż renty wyliczył na ponad 20 lat, ale w wyliczeniu tym uwzględnił okresy wykonywania przez nią pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Tymczasem tego rodzaju okresy nie są okresami składkowymi ani nieskładkowymi, których zamknięty katalog zawierają przepisy art. 6 i 7 ustawy emerytalnej, ale okresami jedynie traktowanymi jak okresy składkowe na mocy art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej. Przepis art. 87 ust. 1a w zw. z art. 26a ustawy emerytalnej umożliwia zaliczenie do okresu składkowego ustalanego na potrzeby podwyższenia emerytury do kwoty najniższej emerytury jedynie okresów pracy w gospodarstwie rolnym, za które zostały opłacone składki na Fundusz Emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników i ubezpieczenie emerytalno-rentowe,

o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, ale nie okresów wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, za które składki nie zostały opłacone. Wynika to wprost z treści tegoż przepisu, który jest jasny, jednoznaczny i nie nasuwa żadnych wątpliwości interpretacyjnych. W niniejszej sprawie ubezpieczona nie przedstawiła żadnych dowodów na okoliczność, aby w czasie, gdy pracowała

w gospodarstwie rolnym rodziców, były za nią odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne rolników, jak również nie wynika to z dokumentów znajdujących się w jej aktach rentowych, a tym samym sporny okres nie może zostać uwzględniony przy obliczaniu wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych na gruncie art. 87 ustawy emerytalnej.

W konsekwencji powyższego nie ma możliwości podwyższenia emerytury ubezpieczonej do kwoty najniższej emerytury, albowiem nie spełnia ona przesłanek określonych w art. 87 ust. ustawy emerytalnej, tj. nie legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym co najmniej 20 lat.

Podobnie nie ma możliwości przeliczenia wysokości emerytury odwołującej na podstawie art. 108 ustawy emerytalnej, albowiem po dniu nabycia prawa do emerytury nie podlegała ona ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym.

Ustalając stan faktyczny w sprawie Sąd Okręgowy oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach rentowych, albowiem ich wiarygodność i autentyczność nie budzi żadnych wątpliwości, zaś ubezpieczona w toku procesu nie złożyła żadnych innych dowodów, które wskazywałyby na to, że faktycznie wymiar jej okresów składkowych i nieskładkowych jest wyższy.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz przepisów powołanych w treści niniejszego uzasadnienia, oddalił odwołanie J. D. jako bezzasadne.